

Sygn. akt : VU 1969/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2013 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Solecka

Protokolant: Klaudia Treter

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2013 r. w Legnicy

sprawy z wniosku T. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o odstąpienie od zobowiązania do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia

na skutek odwołania T. Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 9 października 2012 roku

znak (...)

I. ***oddala odwołanie,***

II. ***nie obciąża wnioskodawcy kosztami postępowania.***

Sygn. akt VU 1969/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 09 października 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. dokonał rozliczenia emerytury przyznanej T. Ł. w związku z osiągniętym przychodem w roku 2011 (w okresie od 01 stycznia do 30 września). Organ rentowy ustalił, że łączny przychód w tym okresie wyniósł 54.102,66zł i przekroczył wyższą kwotę graniczną ustaloną dla tego okresu, tj. 39.632zł łącznie o kwotę 14.470,66zł. Osiągnięty przychód uzasadniał zawieszenie łącznej kwoty świadczenia za w/wym. okres na kwotę 37.096,68zł. W w/wym. okresie świadczenie podlegało zmniejszeniu na łączną kwotę 4.504,08zł. Po dokonaniu rozliczenia za w/wym. okres Zakład ustalił, że wnioskodawca pobrał nienależne świadczenie w kwocie 32.592,60zł.

W odwołaniu od powyższej decyzji T. Ł. wnosił o jej uchylenie w całości jako niezgodnej z zasadami współzycia społecznego i ochroną praw nabytych oraz w związku z wydaniem decyzji w sposób niejasny, wprowadzający w błąd i tym samym niezgodny z przepisami prawa. W uzasadnieniu zapytywał skąd normalnie żyjący obywatel po ponad roku od czasu otrzymywania emerytury, którą spożytkował na polepszenie codziennego bytowania ma wziąć 32.500zł na zwrot, którego w żaden sposób się nie spodziewał i oszczędności nie dokonywał, zwłaszcza, że od roku tego świadczenia jest pozbawiony. Zarzucił, że w dniu 12.11.2010r. ZUS wydał decyzję o przyznaniu emerytury znając wysokość jego zarobków w tym czasie i jego decyzję, że nie zamierza z dotychczasowej pracy rezygnować ani zmieniać stosunku pracy. Podał, że użyte w decyzji określenia „maksymalnego zmniejszenia” oraz „osiągania przychodu powyżej

70% przeciętnego wynagrodzenia” niedwuznacznie sugerowały zastosowanie maksymalnej stawki potrąceń. Wobec braku informacji o możliwości zmiany wysokości tego potrącenia lub obowiązku przeliczania tego przekroczenia przez emeryta miał prawo uważać, że obliczone potrącenie jest prawidłowe i maksymalne, zwłaszcza, że przez cały okres pobierania emerytury wysokość wynagrodzenia ze stosunku pracy nie ulegała zwiększeniu.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Nadto wskazał, że wysłał do ubezpieczonego zawiadomienie o miesięcznym rozliczeniu emerytury z dnia 07.08.2012r. (k. 109 akt emerytalnych). W zawiadomieniu tym zawarto pouczenie, że jeżeli w terminie do dnia 12.09.2012r. wnioskodawca dokona dobrowolnej wpłaty na FUS kwoty 8.762,29zł, to wydana zostanie decyzja rozliczająca świadczenie, w której nienależnie pobrane świadczenia będą ustalone na kwotę 3.645,76zł. Wnioskodawca nie dokonał jednak dobrowolnej wpłaty na FUS.

Na rozprawie w dniu 14 marca 2013r. pełnomocnik organu rentowego wniosła o oddalenie odwołania i zasądzenie kosztów według norm przepisanych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny w sprawie:

T. Ł. w dniu 16 lipca 2010r. złożył wniosek o emeryturę. Do wniosku załączył oświadczenie, że osiąga przychód z tytułu pracy wykonywanej w ramach stosunku pracy oraz wskazał, że jego zamiarem jest osiągnięcie przychodu w wysokości powodującej zmniejszenie świadczenia. Zobowiązał się także powiadomić Oddział ZUS o zamiarze osiągnięcia przychodu w innej wysokości niż wskazana.

Decyzją z dnia 16 sierpnia 2010r. O/ZUS w L. przyznał T. Ł. od 01 lipca 2010r. emeryturę. Świadczenie zostało zmniejszone o kwotę maksymalnego zmniejszenia z powodu osiągnięcia przychodu powyżej 70% przeciętnego wynagrodzenia, tj. o kwotę 488,67zł.

W zawiadomieniu o rocznym rozliczeniu emerytury z dnia 15 września 2011r. poinformowano wnioskodawcę, że w związku z przychodem osiągniętym w roku 2010 ustalono, że w okresie od 01 lipca do 31 grudnia 2010r. wnioskodawca osiągnął przychód, który przekroczył o 7.662,38zł wyższą kwotę graniczną przychodu, tj. kwotę 25.258,50zł ustaloną dla wyżej wymienionego okresu. Osiągnięty przychód uzasadniał zawieszenie emerytury na kwotę 24.148,86zł, a w/wym. okresie emerytura była zmniejszona na łączną kwotę 2.932,02zł. Organ rentowy wskazał, że z powyższego wynika, iż wnioskodawca pobrał nienależne świadczenie w kwocie 21.216,84zł. Jednocześnie poinformowano go, że w przypadku dokonania wpłaty na FUS kwoty przekroczenia przychodu pomniejszonej o kwotę pobranej zaliczki na podatek dochodowy, tj. kwoty 6.283,38zł, przychód osiągnięty przez wnioskodawcę nie będzie przekraczał wyższej kwoty granicznej przychodu, natomiast będzie przekraczał niższą kwotę graniczną przychodu. Osiągnięcie przychodu w tej wysokości uzasadnia zmniejszenie emerytury o kwotę maksymalnego zmniejszenia, tj. łącznie o kwotę 2.932,02zł za wyżej wymieniony okres rozliczeniowy. Organ rentowy poinformował, że jeżeli wnioskodawca dokona wpłaty na FUS kwoty 6.283,38zł przychód przez niego osiągnięty w wyżej wymienionym okresie nie będzie powodował zawieszenia emerytury, tylko jej zmniejszenie o kwotę maksymalnego zmniejszenia, tj. o 2.932,02zł. Po dokonaniu wpłaty kwoty przekroczenia przychodu 6.283,38zł Oddział ZUS wyda decyzję o rozliczeniu emerytury, w której uzna, że w wyżej wymienionym okresie emerytura podlega zmniejszeniu o kwotę maksymalnego zmniejszenia, tj. 2.932,02zł oraz ustali, że świadczenie było wypłacone w prawidłowej wysokości. Nadto wskazał, że jeżeli w terminie do 26.10.2011r. nie zostanie dokonana wpłata na FUS, to Oddział ZUS wyda decyzję w sprawie ustalenia nienależnie pobranych świadczeń.

Decyzją z dnia 30 września 2011r. organ rentowy wstrzymał od 01.10.2011r. wypłatę emerytury wskazując, że wypłata emerytury podlega zawieszeniu ze względu na kontynuowanie zatrudnienia.

Wnioskodawca dokonał wpłaty na FUS kwoty 6.283,38zł, a ZUS w decyzji z dnia 02 listopada 2011r. ustalił, że świadczenie było wypłacone w prawidłowej wysokości.

Organ rentowy w dniu 07 sierpnia 2012r. dokonał miesięcznego rozliczenia emerytury w związku z przychodem uzyskanym w poszczególnych miesiącach roku 2011r (od 01 stycznia do 30 września). Podał, że w tym okresie kwota

osiągniętego przychodu wynosi 54.002,66zł, kwota, o jaką świadczenie powinno być zawieszona wynosi 37.096,68zł, kwota, o jaką świadczenie było zmniejszone - 4.504,08zł, a łączna kwota nienależnie pobranych świadczeń w roku 2011 wynosi 32.592,60zł (w przypadku nie dokonania wpłaty na FUS) oraz 3.645,76zł (w przypadku dokonania wpłaty na FUS w kwocie 8.762,29zł). Poinformowano, że jeżeli wnioskodawca dokona tej dobrowolnej wpłaty, to Oddział ZUS wyda decyzję rozliczającą świadczenie, w której ustali nienależnie pobrane świadczenie w kwocie 3.645,76zł, a jeżeli nie dokona wpłaty na FUS w terminie do 12.09.2012r. – Oddział ZUS wyda decyzję rozliczającą świadczenie, w której ustali nienależnie pobrane świadczenia w kwocie 32.592,60zł.

Powyższe zawiadomienie zostało wnioskodawcy wysłane na adres: ul. (...), (...)L., tj. adres zameldowania wskazany w treści wniosku o emeryturę (k. 1) oraz na wskazany w tymże wniosku adres do korespondencji: (...)W.ul. (...). Adres w W.(ul. (...)) został również wskazany w załączonym do wniosku emerytalnego oświadczeniu emeryta w przedmiocie osiągniętych przychodów. Przesyłki – dwukrotnie awizowane – nie zostały odebrane przez adresata ani pod adresem zameldowania, ani pod wskazanym adresem do korespondencji.

Dobrowolna wpłata na FUS w kwocie 8.762,29zł nie została przez wnioskodawcę uiszczona.

Dowody: dokumenty w aktach ZUS: wniosek o emeryturę, k. 1, oświadczenie, k. 7, decyzja o przyznaniu emerytury, k. 61, zawiadomienia o rocznym rozliczeniu emerytury, k. 95, 106, decyzja o wstrzymaniu wypłaty emerytury, k. 96, decyzja o rozliczeniu świadczeń po wpłacie na FUS, k. 100,

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 104 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń prawo do emerytury lub renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu, na zasadach określonych w ust. 3-8 oraz w art. 105, w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 2 oraz z tytułu służby wymienionej w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6. Za działalność podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 1, uważa się zatrudnienie, służbę lub inną pracę zarobkową albo prowadzenie pozarolniczej działalności (ust. 2). Prawo do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy oraz renty rodzinnej, do której uprawniona jest jedna osoba, ulega zawieszeniu w razie osiągnięcia przychodu w kwocie wyższej niż 130 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (ust. 7). W razie osiągnięcia przychodu w kwocie przekraczającej 70 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, nie wyższej jednak niż 130 % tej kwoty, świadczenie ulega zmniejszeniu o kwotę przekroczenia, nie większą jednak niż kwota maksymalnego zmniejszenia obowiązująca w dniu 31 grudnia 1998 r. Kwoty maksymalnych zmniejszeń, o których mowa w ust. 8, podlegają podwyższeniu, przy zastosowaniu wskaźnika waloryzacji emerytur i rent w kolejnych terminach waloryzacji (ust. 9).

Organ rentowy słusznie na podstawie zaświadczenia z dnia 25.07.2012 r. (k. 105 akt emerytalnych) o wysokości przychodu osiągniętego przez wnioskodawcę w okresie od dnia 01.01.2011 r. do 30.09.2011 r. z tytułu zatrudnienia w Ministerstwie (...) - ustalił, że w wymienionym okresie odwołujący uzyskiwał przychód, który przekraczał 130 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy. W oparciu o wymienione zaświadczenie organ rentowy dokonał miesięcznego rozliczenia emerytury wnioskodawcy. Przychód osiągnięty w każdym z miesięcy tego okresu uzasadniał zawieszenie emerytury w pełnej wysokości, tymczasem świadczenie było - zgodnie z oświadczeniem odwołującego z dnia 10.07.2010r. (k. 9 akt emerytalnych) załączonym do wniosku emerytalnego - jedynie zmniejszane o kwotę maksymalnego zmniejszenia. Organ rentowy prawidłowo zatem ustalił, że świadczenie powinno być zawieszona na kwotę 37.096,68zł, a było zmniejszone na kwotę 4.504,08zł, więc łączna kwota nienależnie pobranych świadczeń w roku 2011 wynosi 32.592,60zł. Podkreślić należy, że organ rentowy, podobnie jak w przypadku rozliczenia za rok 2010 poinformował wnioskodawcę, że jeżeli dokona dobrowolnej wpłaty w kwocie 8.762,29zł, to Oddział ZUS wyda decyzję rozliczającą świadczenie, w której ustali nienależnie pobrane świadczenie w kwocie

3.645,76zł, a jeżeli nie dokona takiej wpłaty na FUS w terminie do 12.09.2012r. – Oddział ZUS wyda decyzję rozliczającą świadczenie, w której ustali nienależnie pobrane świadczenia w kwocie 32.592,60zł. Dokonanie takiej wpłaty spowodowałoby bowiem, że przychód osiągnięty przez wnioskodawcę nie uzasadniałby zawieszenia emerytury, a jedynie jej zmniejszenie o kwotę maksymalnego zmniejszenia.

Powyższe zawiadomienie zostało przez organ rentowy wysłane na obydwa wskazane przez wnioskodawcę we wniosku emerytalnym adresy: zameldowania i do korespondencji i pod żadnym z tych adresów – pomimo dwukrotnego awizowania – nie zostało podjęte. Skutkiem powyższego było przyjęcie przez organ rentowy, iż zawiadomienie zostało doręczone w trybie art. 44 Kodeksu postępowania administracyjnego i – wobec braku dobrowolnej wpłaty na FUS kwoty w wysokości i terminie wskazanym w zawiadomieniu - wydania zaskarżonej decyzji o zobowiązaniu do zwrotu nienależnego świadczenia na podstawie art. 138 ustawy emerytalnej. Przepis ten stanowi, że osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu (ust. 1). Za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania (ust. 2 pkt 1). Kwoty nienależnie pobranych świadczeń w związku z osiągnięciem przychodów, o których mowa w art. 104 ust. 1, podlegają zwrotowi za okres nie dłuższy niż 1 rok kalendarzowy poprzedzający rok, w którym wydano decyzję o rozliczeniu świadczenia, jeżeli osoba pobierająca to świadczenie powiadomiła organ rentowy o osiągnięciu przychodu, w pozostałych zaś przypadkach - za okres nie dłuższy niż 3 lata kalendarzowe poprzedzające rok wydania tej decyzji (ust. 5).

Ustosunkowując się do zarzutów zawartych w odwołaniu należy podkreślić, że wnioskodawca w oświadczeniu z dnia 10.07.2010r. które zostało załączone do wniosku emerytalnego, podał, że jego zamiarem jest osiąganie przychodu z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w wysokości powodującej zmniejszenie świadczenia (pkt 2, ppkt 2 oświadczenia), a nie jego zawieszenie (mimo istnienia w formularzu wniosku takiego wariantu (pkt 2 ppkt 3)). W konsekwencji takiego oświadczenia w decyzji z dnia 12.11.2010r., na mocy której wnioskodawcy ustalono ostateczną wysokość emerytury, wskazano, że świadczenie zmniejsza się o kwotę maksymalnego zmniejszenia, tj. o 488,67 zł, z powodu osiągania przychodu powyżej 70 % przeciętnego wynagrodzenia. Należy przy tym podkreślić, że podpisując oświadczenie z dnia 10.07.2010 r. odwołujący zobowiązał się także powiadomić Oddział ZUS o zamiarze osiągania przychodu w innej wysokości niż podana w oświadczeniu. Pomimo tego zobowiązania, a także pomimo pouczenia o zasadach zawieszania i zmniejszania świadczeń zawartego w decyzji zaliczkowej z dnia 16.08.2010 r. (k. 61-62 akt emerytalnych, pkt VI-VIH pouczenia), decyzji ostatecznej z dnia 12.11.2010 r., jak również w kolejnych decyzjach wydanych przez organ rentowy, odwołujący nie powiadomił organu rentowego o osiągnięciu przychodu przekraczającego 130 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, czyli przychodu powodującego zawieszenie prawa do świadczenia, a nie tylko jego zmniejszenie. Ubezpieczony nie złożył także wniosku o zawieszenie prawa do emerytury. W tej sytuacji wnioskodawca ponosi pełną odpowiedzialność za pobranie nienależnego świadczenia i winien ponieść skutki przekroczenia - po rozliczeniu świadczenia - wyższej kwoty granicznej przychodu za okres od stycznia 2011r. do września 2011 r. Poza tym zwrócić należy uwagę, że wnioskodawca miał świadomość schematu postępowania w przypadku przekroczenia kwoty granicznej przychodu i stosowanej w tym przypadku przez organ rentowy procedury, gdyż została ona w ten sam sposób zastosowana wobec niego przy rozliczeniu za rok 2010. Wówczas wnioskodawca uiszczając wskazaną przez organ rentowy kwotę dobrowolnej wpłaty uniknął zobowiązania do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w pełnej wysokości.

Nadto, wbrew treści odwołania, kwota maksymalnego zmniejszenia była zmieniana przez organ rentowy - dostosowywano ją do kwot maksymalnych zmniejszeń ogłoszonych w drodze komunikatów przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. A mianowicie, za styczeń i luty 2011 r. zastosowano zmniejszenie w wysokości 488,67 zł, zaś za pozostały okres - zmniejszenie w wysokości 503,82 zł.

Bezpodstawne są zarzuty odnoszące się do naruszenia zasad współżycia społecznego. Do złagodzenia rygorów prawa ubezpieczeń społecznych nie stosuje się ani art. 5 k.c., ani art. 8 k.p., bo przepisy prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter przepisów prawa publicznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 16.06.2011r., IIIUK 214/10). W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych niedopuszczalne jest powoływanie się na zasady współżycia społecznego,

jako że prawo ubezpieczeń społecznych nie zawiera normy o charakterze takiej klauzuli generalnej, ani też normy zezwalającej na stosowanie w zakresie nieuregulowanym przepisów k.c. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 23.01.2013r., III AUa 984/12).

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia.